

Het stroomnet is gelukkig nog van overheid

Column
Frans Debets

De discussie over de verkoop van Eneco is in volle gang. Zullen de gemeenten hun aandeel verkopen of houden ze het vast?

Dit is het laatste deel van een lange geschiedenis die begon toen ruim honderd jaar geleden gemeenten hun eigen energiebedrijven begonnen. De staat speelde daarin nauwelijks een rol. De gemeentelijke bedrijven vormden later de provinciale energiebedrijven. Daaruit ontstonden de grote bedrijven als Essent, Nuon en Eneco.

Nadat Essent zijn netwerk afsplitste onder de naam Enexis, werd Essent verkocht aan het Duitse RWE. Hetzelfde gebeurde met Nuon, het netwerkbedrijf werd Liander en Nuon werd overgenomen door het Zweedse staatbedrijf Vattenfall.

Eneco probeerde aan de door de overheid voorgeschreven splitsing te ontkomen, maar nadat uiteindelijk het netwerkbedrijf Stedin ontstond, bleef Eneco als stroomproducent en -handelaar achter.

De grootste aandeelhouders, Dordrecht, Den Haag en Rotterdam, willen hun Eneco-aandeel nu verkopen. Daarom moeten ook de kleine aandeelhouders, zoals zes gemeenten in Noordoost-Fryslân, hierover een standpunt innemen. Voorstanders van verkoop zien geen rol meer voor de overheid in de commerciële markt van de stroomproductie en de stroomverkoop. Andere willen juist met hun aandeel in Eneco de gewenste verduurzaming mogelijk maken en zij vrezen de overname door buitenlandse investeerders.

Deze discussie is de voortzetting

van het gebakkelei over de splitsingswet uit 2006. Die wet heette niet voor niets Wet onafhankelijk netbeheer; het ging vooral om het in publieke handen houden van de netten. En dat is goed gelukt. Stedin is van 53 gemeenten; Enexis is van zes provincies en 130 gemeenten; Alliander is van Fryslân, Gelderland, Noord-Holland en 27 gemeenten. En het hoofdnetwerk van Tennet is van de staat.

Er wordt wel geklaagd dat Nederland te ver is gegaan met privatisering. Maar dat de netten nog volledig in eigendom zijn van de overheden is vrij bijzonder. In Engeland zijn de netten grotendeels in handen van Amerikaanse en Chinese bedrijven. In Duitsland zijn er vier beheerders van het hoofdnet: twee zijn van buitenlanders (België en Nederland) en maar één is in eigendom van een deelstaat.

De stroomverkoop is in korte tijd zeer commercieel geworden. En de stroomproductie is ook in bewe-

De stroomverkoop is in korte tijd zeer commercieel geworden

ging. De stroom zal steeds decentraler worden opgewekt. Niet meer met een paar grote centrales van grote buitenlandse bedrijven, maar met duizenden kleine systemen van burgers en nieuwe bedrijven. De

netwerken moeten deze nieuwe dynamiek mogelijk maken. Ruimte bieden aan nieuwe productieconcepten, organiseren van de lokale en regionale verdeling van vraag en aanbod, inzet van opslagsystemen. Betrouwbaarheid en betaalbaarheid zijn daarbij van het grootste belang.

De elektrificatie van Nederland is honderd jaar geleden begonnen door ambitieuze gemeenteraden die besloten te investeren in stroomproductie en -distributie. De verkoop van Eneco is niet het einde van dit succesverhaal, maar een hoofdstuk dat nu eindelijk afgerond wordt. De hoofdrol ligt nu bij verstandig netbeheer, dus bij de lagere overheden want zij zijn de aandeelhouders. De wethouders, gemeenteraden, gedeputeerden en Provinciale Staten staan nog steeds aan de frontlinie van de ontwikkeling, maar ze lijken het niet door te hebben.

▶ Frans Debets is directeur van Debetsbv